

**Posudek oponenta
na rigorózní práci Mgr. Gabriely Wagnerové
„Poškozený a oběť v trestním řízení“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 124 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, čtyř hlavních kapitol a závěru. Okruh použité literatury je skutečně mimořádně obsáhlý a zahrnuje i řadu prací několik zahraničních autorů. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku dosti náročnou a rozhodně aktuální, neboť snahy po prohloubení právního postavení těchto subjektů a současně po jejich zvýšené ochraně v trestním řízení jsou v centru pozornosti trestněprávní teorie i praxe. Jedná se současně o problematiku místy diskusní, takže její zpracování je proto určitě žádoucí a přínosné, jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

Po stručném úvodu, ve kterém mimo jiné autorka charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejdříve věnuje institutu poškozeného v trestním řízení. Klíčové změny ve vývoji právní úpravy jsou postiženy velmi zdařile a přehledně. Při rozboru zákonné definice poškozeného mohla být věnována pozornost rovněž otázce, zda újma musí být způsobena nutně „trestným činem“. Pečlivě a přehledně je provedena analýza procesních práv poškozeného, ve které autorka funkčně čerpá z odborné literatury a judikatury. Zvláště kladně třeba hodnotit, že se soustřeďuje ve svém výkladu na otázky, které v justiční praxi nebo v doktríně vyvolávaly nebo stále vyvolávají problémy, a snaží se k nim vyjádřit vlastní názor. Záslužně autorka neopomenula ani problematiku postavení poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu. S autorkou lze rovněž souhlasit v tom, že rozšíření práv poškozeného o uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy je nesporně správné, ale staví před trestní soudnictví mnohdy obtížně zvládnutelný úkol.

Další kapitoly práce jsou věnovány oběti trestného činu, resp. Oběti podle zákona o obětech trestných činů. Opět přehled vývoje právní úpravy je zpracován přehledně a dobře postihuje základní vývojové tendence. Velmi zdařile je zpracováno srovnání pojmů poškozený a oběť. Vhodně jsou zařazeny základní otázky a poznatky viktimologických výzkumů. Autorka se ve svém výkladu a rozboru vhodně opírá o poznatky odborných prací a zdařile s nimi pracuje. Záslužně se věnuje rovněž institutu zvláště zranitelné oběti, který byl dlouhodobě postrádán, jakož i velmi citlivé problematice sekundární viktimizace. Výhradám, které autorka vznáší oproti stávající právní úpravě lze vesměs přisvědčit, ačkoliv některé z nich by samozřejmě mohly být předmětem další diskuse.

Poslední kapitolu své autorka věnovala komparaci české a slovenské právní úpravy, tedy právním úpravám, které mají bohaté společné kořeny, na něž navazuje další autonomní vývoj.

V závěru své práce autorka stručně a jasně formuluje poznatky a zejména stanoviska, ke kterým ve své práci dospěla. Zde třeba přisvědčit výtce, že současná právní úprava trestního procesu neupravuje procesní postup při rozhodování, zda určitá osoba bude či nebude přiznáno postavení poškozeného jako subjektu trestního řízení, což je rozhodně otázka velmi citlivá. Souhlasit lze rovněž s názorem autorky, že sebelepší právní úprava selhává, pokud orgány přípravného řízení budou k oběti trestného činu přistupovat povýtce formalisticky a neosobně.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako zdařilou. Autorka prokázala skutečně hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to nejen pokud jde o právní úpravu a relevantní judikaturu (včetně nálezů ÚS a ESLP), ale rovněž pokud jde o dosavadní zpracování v odborné literatuře a zejména problémy a nejasnosti, ke kterým dochází v trestním řízení. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce určitě způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, zda institut společného zmocněnce poškozených nepřináší v praxi i některé negativní důsledky pro samotné poškozené.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Gabriele Wagnerové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 31.7.2014

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent